

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ
ՋԱՏԿԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՎԵՐԱՅ ԵՐԿՐԻ ԵՒ Ի ՅԵՐԿԻՆՍ

Քրիստոսի երկրաւոր կեանքի վերջին օրերու ամենէն զարմանահրաշ դէպքերէն մէկը այն էր որ իր խաչի մահէն և յաղթական յարութենէն առաջ Ան յարութիւն տուաւ իր բարեկամին՝ չորեքօրեայ ի մահ ննջեալ և ի գերեզմանի ամփոփեալ Ղազարոսին: Յովհաննէս Աւետարանիչ կը պատմէ թէ ինչպէս երբ Յիսուս լսեց Ղազարոսի մահը, փութաց ի Բեթանիա, այս վերջնոյն տունը, որպէսզի զայն վերարթնցնէ մահուան ֆունէն, վերստին կեանք շնորհէ անոր: Ղազարոսի երկու քոյրերէն մէկը բարեպաշտն Մարթան՝ ընդառաջ երթալով Մեծ Վարդապետին, ըսաւ անոր.

- «Ով Տէր, եթէ այստեղ ըլլայիր, եղբայրս չէր մահանար»:

Յիսուս պատասխանեց.

- «Քու եղբայրը յարութիւն պիտի առնէ»:

- «Գիտեմ», ըսաւ սգաւոր քոյրը, «պիտի յառնէ ան յարութեան վերջին օրը»:

Այն ատեն էր որ Յիսուս յայտարարեց.

«Ես իսկ եմ յարութիւնը և կեանքը. ան որ ինծի կը հաւատայ, թէպէտ և մեռնի, պիտի ապրի: Եւ ան որ կ'ապրի և ինծի կը հաւատայ, յաւիտեանս պիտի չմեռնի» (ՅՈՎՀ. ԺԱ. 25-26):

Յիսուս բացայայտօրէն ըսել ուզեց որ յարութիւնը միայն մահէն ետքը ապրուելիք վիճակ չէ, այլ նաև այս երկրի վրայ ապրուելիք կեանք, որ Իրմով՝ Քրիստոսով է ներշնչուած և ներթափանցուած ու տիրապետուած: Ան որ կը հաւատայ Քրիստոսի, այսինքն՝ իր կեանքի մէջ ներկայ կ'ունենայ զՔրիստոս, կ'ապրի ու կը գործէ Անոր ապրած և ուսուցած ճշմարտութիւններով, բարոյական սկզբունքներով և հոգեւոր արժէքներով, մահ չի ճանչնար, մէկ խօսքով՝ յաւիտեական արժէքներով կը յաւերժացնէ իր կեանքը թէ՛ երկրի վրայ և թէ՛ երկինքի մէջ:

Մենք առհասարակ սովոր ենք Քրիստոսի յարութիւնը առընչելու կամ նոյնիսկ նոյնացնելու անդեմական կեանքին հետ: Անմահութիւնը սակայն սոսկ մահէն ազատ ըլլալու հոգեկան գոյավիճակը չէ, ֆիզիկական և ժամանակաւոր աշխարհէն վեր և անդին: Յիսուս ըսաւ. «Ես իսկ եմ յարութիւն և կեանք», մահը խորտակեց կեանքով: Այնպէս ապրեցաւ, և սորվեցուց մեզ ապրիլ, որ մահը չկարենայ վերջ դնել այդ կեանքին, ոչ թէ անշուշտ մարմնաւոր գոյութեան, այլ այդ գոյութիւնը իմաստաւորող և

հոգին ինքզինք կ'արտայայտե և կը յաւերժացնէ, ինչպէս Բարին մարդկային արարին մէջ, Գեղեցկութիւնը՝ բարին, գոյնին և ձայնին մէջ, Ճշմարտութիւնը՝ խօսքին ու կեանքին մէջ:

Յիսուս աւելցուց. «Ան որ ինծի կը հաւատայ, թէպէտ և մեռնի, (այսինքն՝ իր ֆիզիկական գոյութիւնը վերջ գտնէ աստուածաստեղծ մեր նիւթեղէն բնութեան աստուածադիր օրէնքով), *ան պիտի ապրի*»: Պիտի ապրի՝. թէ՛ իր երկրաւոր կեանքի ընթացքին դրսևորած անմահ ապրումներով և թէ իր թողած և յաւերժօրէն ապրող ու խօսող վկայութիւններով, գործերով: Եւ երբ հողը փնանայ իր մէջ՝ հողայնութենէն վեր մնացող և հոգեղէն բնոյթ, տարողութիւն ու արժէք ունեցող իր արարքներով ան կը մնայ անմեռ, յաւերժայիշատակ և վկայ՝ անմահական արժէքներու:

* *

Այսպէ՛ս հաւատացին բոլոր ճշմարիտ ֆրիստոնեաները աշխարհի չորս ծագերուն, ֆրիստոնէական պատմութեան բոլոր ժամանակներուն առաջին օրերէն սկսեալ մինչև մեր այսօրուան օրերը: Այս հաւատով ապրեցան և նոյնիսկ մարտիրոսական վկայութեամբ մահը դիմակալեցին անոնք, որոնք, երբ հարկը պահանջեց, նոյնիսկ իրենց երկրաւոր կեանքն ընծայեցին որպէս գին իրենց անմահական և երկնային կեանքին համար: Յարութեան հաւատքը եղաւ անոնց կեանքին մղիչ ոյժը: Անմահութեան գաղափարով ապրուած կեանքը եղաւ անոնց կեանքին հարազատ ոճը: Յարութեան՝ յոյսը անդրշիրիմեան անմահութեան՝ յոյսը եղաւ անոնց կեանքի յարացոյց փարօսը: Քրիստոսի հետ յաւերժօրէն հաղորդ մնալու փափաքը եղաւ անոնց կեանքին անդրագոյն ձգտումն ու տեսիլքը:

Ան որ գիտէ ճիշտ կարդալ ֆրիստոնէական եկեղեցւոյ երկհազարամեայ պատմութիւնը, չի կրնար այնտեղ չտեսնել յարութեան գաղափարին, հաւատին և կենսատու ոյժին ներգործութիւնը: Սուրբերու և նահատակներու անվերջ շարանը այդ ճշմարտութեան պերնախօս հանդիսադրութիւնն է ունէ բանիմաց և անկեղծ մարդու համար: Քրիստոնէութեան պատմութիւնը միանգամայն արիւնոտ և արևոտ պատմութիւն մըն է: Արեան հեղումը, սակայն, կեանքին վերջակէտն ըլլալէ աւելի՝ անմահութեան բանալին է, որովհետև յարութեան հաւատին և յոյսին վկայութիւնն է ան:

* *

Մեր հայ ժողովուրդի ողջ պատմութիւնը, գրականութիւնը, արուեստը անստուեր և անհերքելի փաստը կուտան Յարութեան հաւատին և ոյժին յաղթանակին՝ մեր ազգին այնքան յանախակիօրէն սպառնացած մահուան հարուածներուն դիմաց:

Մեր հայրերը միշտ երգեցին, և երգել կուտան մեզի այսօր.

«Փա՛ռք յարութեան քո, Տէր

Ոչ դադարեցայց, Քրիստոս, օրհնել զՔեզ

Ջամենայն աւուրս կենդանութեան իմոյ»:

Այո՛, մենք չդադրեցանք հաւատալէ Անոր յարութեան, չդադրեցանք օրհնել Անոր յարութիւնը մեր ամբողջ կեանքի ընթացքին: Անոր յաւիտեանշունչ կեանքը ընդելուզուեցաւ մեր կեանքին, մեր ազգի համայնական կեանքին ինչպէս կրակը կը տարրանայ երկաթին մէջ և երկաթը կը զգենու հրեղինութեան բնութիւնն ու ոյժը, որոնց դիմաց ժանգը կը մեռնի, փոշին ու կեղտը կը չփանան, մեղքը մեր կեանքին վրայ կը դադրի ունենալէ իր մահացնող ազդեցութիւնը:

Այսօր, ազատ ու անկախ մեր հայրենիքին մէջ, երբ լծուած ենք այն վճռական և ապագայատեսիլ գործին, որուն նպատակն է վերագտնել մեր ազգային ինքնութեան ամենէն հարազատ ապրումներն ու գաղափարները, կեանքի ուղղութիւնն ու նկարագիրը, քրիստոնէական հաւատքի վերակենդանութիւնը ամենէն էական ոյժերէն մէկն է մեր փրկութեան և յաւերժագնաց ուղևորութեան համար դէպի մեր ապագան: *Այդ հաւատքին սիրտը յարութեան գաղափարն է*, որ կոչուած է կեանք դառնալու իր իսկատիպ հարազատութիւնը և ճշմարտութիւնը ունենալու համար: Իմացական, տեսական գաղափար չէ ան, ոչ ալ սոսկ անդեմական կեանքի ակնկալութիւն և սպասում: Ան կեանք է մեր կեանքին իմաստ տուող, Աստուծոյ կեանք-տուրքը բարեաց աղբիւրի վերածող, երջանկութեան ոսկի բանալին մեր ձեռքերուն մէջ դնող: Այո. Հայաստանը եղաւ յաճախ Գեթսեմանի անձկալից պարտէզ, եղաւ քաղաքապետ Գողգոթա, եղաւ խաչի ճանապարհ և դարձաւ արիւնհամ խաչելութիւն: Հայութեան պատմութիւնը, սակայն եղաւ միշտ *յարութեան* յաղթանակ:

* * *

Այդ պատմութեան շարունակման և զարգացման պարտաւորութեան առջև կը գտնուինք բոլոր ապրող հայերս թէ՛ Հայաստանի, թէ՛ Արցախի և թէ՛ արտասահմանի մէջ: Յարութեան շունչը միայն կրնայ ըլլալ մեր ներկայ գոյութեան կենսընթացային շարժիչ ոյժը: Յարութեան հաւատքին հպարտ *ժառանգորդները* չենք կրնար ըլլալ միայն. պէտք է դառնանք անոր յառաջագնաց *Ջահակիրները*:

Աշխարհի այսօրուան դրութեան մէջ մարդիկ առհասարակ կ'ապրին երկրասահման կեանքով և երկրագնաց ընթացքով: Հոգևոր արժէքներու, յաւիտեական ճշմարտութիւններու անհաղորդ մթնոլորտ մը կը տիրէ չորս դիմ: Գիտական, ճարտարարուեստական փառաքաղաքութեան մը յառաջ բերած փորձութիւնն է այդ. այսինքն՝ գոհանալ միայն շօշափելի տեսնուածով և մարմնական հաճոյքներու վայելքներով: Հարկ է զգոյշ և զգաստ կեցուածք որդեգրել, որպէսզի մեր բո՛ւն եղածը, մեր հոգեղէն, անմահական գոյութեան տարածքը զոհ չերթայ մեր ունեցածին, մեր մարմնաւոր պարունակին, զի *"Հոգին է կենդանարար, մարմին ինչ ոչ օգտէ"* (ՅՈՎ. Հ. Զ.64), ինչպէս կ'ըսէ մեր Տէրը և ճշմարտութեան երկնառաք Վարդապետը՝ Յիսուս Քրիստոս:

Նոյն այդ աշխարհին մէջ, այսօր չենք կրնար չնշմարել այն դրական և լուսաւոր նշանները, որոնք հոգևոր վերարթնութեան մը յուսալից երևոյթները կը պարզեն:

Հետևեց կեանքի ա՛յս գիծին, ոյժ տանք հոգևոր անանց արժեքներուն:

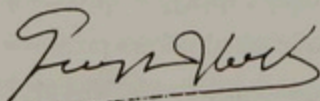
Քրիստոսով մարմնաւորուած նշմարտութիւնները անմահացուցիչ են, ինչպէս ինք ըսաւ. *"Ես իսկ եմ յարութիւն և կեանք"* ու իր Յարութեամբը ցոյց տուաւ այդ անմահութեան նամբան ողջ մարդկութեան համար: Եթէ հաւատանք իրեն և հետևիմք իր կեանքին և ուսուցումներուն՝ անմահութեան անսպառ երջանկութիւնը կ'ապրինք մեր մէջ: Յաւիտենական կեանքի գիտակցութեամբ ապրիլ մահկանացու մեր կեանքը՝ կը նշանակէ փրկել այդ կեանքը մահուան, ոչնչացման վտանգէն: Յիսուս յստակ ու շեշտ բառերով ըսաւ. *«ան որ կ'ապրի և ինծի կը հաւատայ՝ յաւիտեանս պիտի չմեռնի»:*

Հաւատացեալ հայորդիք,

Եկէ՛ք Զատիկի այս առաւօտուն վերանորոգենք մեր մէջ անմահական կեանքի ձգտումն ու ճաշակը: Բիւրեղացեմք և զօրացեմք մեր հաւատքը Յիսուսի Յարութեամբ մեզի տրուած նշմարտութեան վրայ, թէ՛ եթէ անմահական արժեքներու գիտակցութեամբ ապրինք մեր կեանքը երկրի վրայ՝ յաւիտենական կեանքը ապրած կ'ըլլանք մեր մահկանացու կեանքին իսկ մէջէն և կը հասնինք անդեմական կեանքի երանութեան: *«Երկնքի արքայութիւնը»* միայն երկնքի մէջ չէ, այլ մե՛ր մէջ, մեր ապրած կեանքի ներշնչութիւնն է, մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի բառերով՝. *«արքայութիւնն երկնից ի ներքս ի ձեզ է»* (ՂՈՒԿ. ԺԷ. 21):

Երկու շաբաթներ ետք, Ապրիլ 24-ին, պիտի վերապրեցնենք մեր մէջ մեր Ապրիլեան Եղեռնի զոհերուն յիշատակը: Յարուցեալ ազգի աչքերով պիտի նայինք անոնց մահուան և այդ մահուան մէջ պիտի տեսնենք մեր ազգի յարութեան շփեղ իրողութիւնները: Այսինքն՝ յարութեան յոյսով կնքուած անոնց մահովը խափանուած պիտի գտնենք մահը մեր ազգին և պիտի ողջունենք նոր արեւածագով բացուած յարութեան նոր շրջանը մեր ազատ ու անկախ Հայաստանի հողին վրայ և ողջ հայ ժողովրդի կեանքին մէջ ի Մայր Հայաստան, յԱրցախ և ի սփիւռս աշխարհի:

Այդ լուսավառ հոգեկան ապրումներով կ'ողջունենք ձեզ բոլորդ 1700 տարիներ առաջ յարութեան հաւատին՝ Քրիստոնէական կրօնին՝ ազգային հաւատք, պետական կրօն հռչակման այս սրբազնասուրբ կեդրոնէն՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն: Ի բոլոր սրտէ կ'աղօթենք որ յարութիւնը ապրիք ի վերայ երկրի և ի յերկինս և ձեր կեանքը վերածէ՛ք փառատրութեան առ Աստուած և սպասաւորութեան ազգիս հայոց անմահութեան. ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ